

tähden, että hän kuolemallaan oli saanut antaa heille iankaikkisen elämän.

Tällaiselle ikuisuuteen tähtäävälle työlle ei koskaan ole annettu laajasti arvoa. Sukupolvesta toiseen ihmiset ovat halunneet mahdollisimman helpon ja onnellisen ajallisen elämän ja heti, mielellään myös arvostusta muilta ja kiitosta ja menestystä. Häpeää kartetaan, sen kantamista ei haluta, ei ehkä keestetäkään. Kuka suostuu olemaan kelvoton, halveksittu, hylätty, jotta taivaassa olisi kerran runsas sato? Kuka ottaa oikeasti todesta Jeesuksen opetusristin kantamisesta, vainotuksi tulemisesta Jeesuksen nimen tähden? Kuka suostuu elämässään olemaan siemenjyvä, jonka yli voi kävellä, joka ei itse näe valoa, joka mullassa kuolee? Kaikkea tätä ristiin liittyvää alennusta suurempi on ilo kun katselee edessä olevaa satoa, ei ajallista tulosta, tilastoja ja täyksiä saleja, vaan

iankaikkisuuteen korjattua satoa, Jeesuksen verellä pestyjä syntisiä.

Tällaisin ajatuksin me koetamme jatkaa, vaikka vastatuuli kovenee ja monet valitsevat helpommat ja mukavammat tiet. Ei se hyödytä ketään, jos meistä täällä pidetään, jos työtuloksemme ovat näyttäviä ja ihmisten lukumäärät ovat suuria. Ei, me katsomme pitemmälle, me katsomme ajan rajan yli ja toimimme sen mukaan, mitä Raamattu opettaa varsinaisesta Jumalan valtakunnan työstä. Silloin jääme itse ilman myönteistä huomiota ja kunniaa ja asemaa. Mutta "jos vehnänyjvä ei putoa maahan ja kuole, se jää vain yhdeksi jyväksi, mutta jos se kuolee, se tuottaa runsaan sadon". Sato iankaikkisuudessa on ilomme, se on kiitoksemme aihe Jeesukselle ja se on päämäärämme täällä ajassa palvellessamme.

Exodus ei ole vain "myytti"

Juhani Aitomaa

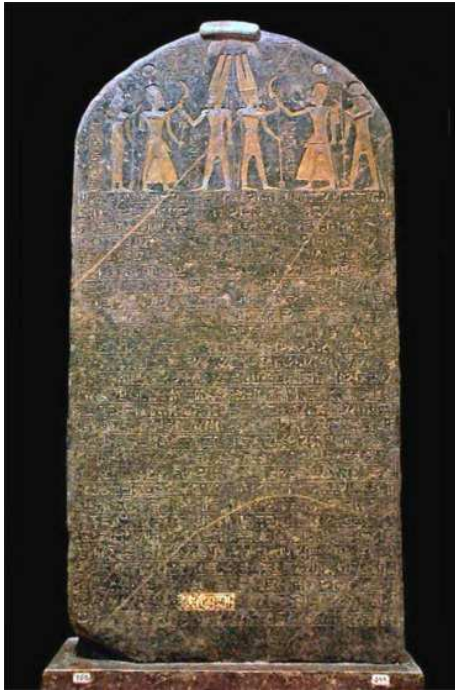

Arkeologit ovat nimittäneet kiveä myös "Israelin steela" nimellä, koska se on vanhin tunnettu dokumentti jossa Israel mainitaan. Se on yksi Raamatun ulkopuolinen kiistaton todistus Juudan heimon muinaisesta historiasta.

Historian tutkijat ovat kautta aikojen kiistelleet Exodusin todellisuudesta ja ajankohdasta.

Mm. Wikipediassa oleva artikkeli israelilaisten Exodusesta antaa ymmärtää, että kyseessä on juutalainen "myytti", sepitelmä eikä todennäköinen historiallinen tapahtuma. Arkeologiassa tunnetaan ns. Meremptahin steela (kivilaatta), jonka faarao Meremptah kaiverrutti. Laatussa on hieroglyfikirjoitusta ja siinä mainitaan myös nimi "Israel". Kivilaatta on ajoitettu aikaan 1213-1203 eKr.

Useimmat varteen otettavat tutkijat eivät kuitenkaan kyseenalaista itse tapahtumaa vaan katsovat sen toteutuneen tavalla tai toisella. Näin suurin kiista onkin käyty siitä milloin se tapahtui. Mieli-piteet jakaantuvat pääosin kahteen leiriin. Yksi koulukunta ajoittaa Exodusin 1400 -luvulle eKr. ja toinen 1200 -luvulle.

Merenptahin steela: Prinsessaa näännyyttää ja sanoo "Shalom!" Yksikään Yhdeksästä Keulasta (mahd. alueita, kyliä, heimoja, kansoja tai vihollisia) ei nosta päätään: Tjehenu(Libya) on kukistettu, Khatti rauhassa, Kaanaan on vangittu kaikella tuskalla, Askalon (Kaanainmaa) on kukistettu, Gezer saatu kiinni, Yanoam tehty olemattomaksi; Israel on hukassa (tai tuhattu), kansa kukistettu (viljasato tuhottu tai nälänhädässä)

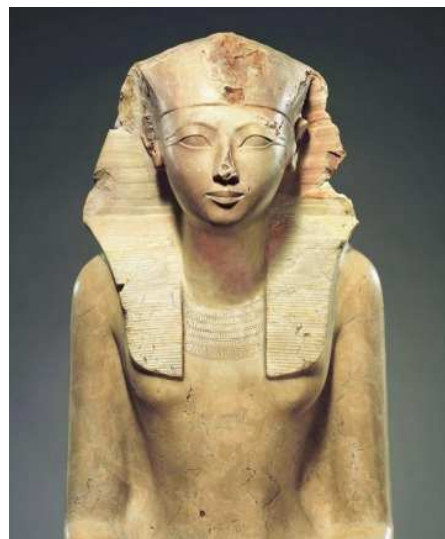
Eräiden tutkijoiden mukaan Exodus tapahtui vuonna 1446 eKr. Tämän ajanlaskun mukaan faarao, jonka käskystä israelilaiset poikalapset surmattiin, oli Amenhotep I (1532-1511 eKr). Mooses pakeni Midianin maahan faarao Thutmose (Thutmosis) II aikana (1498-1485). Mooseksen adoptoinut faaraan tytär oli Hatsepsut, joka hallitsi jonkun aikaa sijaishallitsijana (1485-1464) Thutmose III:n ollessa lapsi. Kun kansa lähti Egyptistä, valtaa piti faarao Thutmose III (1464-1431). Israel ylitti Jordanin vuonna 1406 eKr. Edellä olevat vuosiluvut ovat Biblical Archeology sivustolta. Luvut eroavat mm. Wikipedian luvuista 6 vuoden verran.

1400 -luvulle sijoittuvaa ajanlaskua kannattavat lähinnä Raamattua uskovat arkeologit. Ne, jotka pitävät Raamatun tietoja arveluttavina, ajoittavat Exoduksen mieluummin faarao Ramses II aikaan. Mahdollisena on pidetty vuotta 1270 eKr. Mm. Jerikon arkeologiset kaivaukset viittaavat kuitenkin 1400 -luvulle. Vaikka monet 1200 -luvun kannattajat eivät pidä Raamattua luotettavana lähteenä, he silti viittaavat sen mainintaan, että israelilaiset rakensivat "Ramses" -nimisen kaupungin (2Moos.1:11, egyptin kielessä rameses, raamses). He katsovat nimen viittaavan faaraan. Mutta sitä ennen 1Moos.47:11 mainitsee Joosefin sijoittaneen maahan tulleet israelilaiset "Ramseksen" maakuntaan. Ramseksen maakunta oli siis olemassa jo n. 400 vuotta ennen

faarao Ramses II syntymää. Nimi viittaa auringonjumala Ra:han. Siten kaupungin nimi Ramses ei välttämättä viittaa faarao Ramseeseen (egyptin kielessä rameses, eli nimissäkin on eroa) vaan yleisesti kumpikin nimi viittaa egyptiläiseen jumaluuteen.

Mooseksen sanotaan saaneen nimensä "Thutmose" -dynastiasta. Thutmose I oli prinsessa Hatsepsutin isä. Kun prinsessa nimesi löytyneen poikalapsen, oli loogista, että hän antoi sille dynastiensa nimen. Egyptin historiassa ei oikeastaan ole muuta mahdollisuutta Raamatun mainitsemalle faaraan tyttärelle. Hatsepsut syntyi vuonna 1541 eKr ja lienee ollut n. 15 -vuotias Mooseksen syntyessä. Raamatunkin mukaan Mooses oli korkeassa asemassa Egyptissä. Hän tunsivat valtaapitävät. Kun hän oli n. 30 vuoden ikäinen ja maanpaossa, syntyi faarao Thutmose III, jonka aikana konflikti kehittyi. Mooses oli ainakin fyysisesti tuntematon uudelle faaraoille siihen saakka, kunnes astui tämän eteen Jumalan lähettämänä.

Eräät kirjoittajat yhdistävät israelilaiset ja Egyptin historiassa mainitut hyksot. Hyksot olivat seemiläis-aasialainen joukko, joka valtasi Egyptin 1700 -luvulla eKr. Hyksot vallitsivat Egyptiä n. 1656-1556 eKr. Hyksot ilmeisesti suhtautuivat ystävällisesti maahan tulleisiin ja seemiläiskansoihin kuuluviin israelilaisiin. Hyksojen jälkeen tilanne muuttui. Raamattu mainitsee lyhyesti, että "Egyptiin tuli uusi kuningas, joka ei Joosefista mitään tiennyt", 2Moos.1:8. Tämä uusi faarao ei tiennyt tai välittänyt tietää israelilaisista vaan orjuutti heitä siihen saakka, kunnes Jumalan tuomiot kohtasivat Egyptin maata ja Israel lähti Egyptistä.

Hatsepsut